INFORMATOR

Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy w Warszawie

W numerze m.in.:

- Wizyta delegacji berlińskiej katedry w parafii Świętej Trójcy
- Ekumeniczne nabożeństwo i wystawa poświęcone uchodźcom
- Obchody Światowego Dnia Modlitwy w Warszawie
- Żywot Józefa – dramat Mikołaja Reja wystawiony w kościele Świętej Trójcy
- Zauważone w podróży: perła sakralnej architektury w Klępsku

Nr 2(98)2019

WIELKANOC 2019

SPIS TREŚCI:

Słowo od proboszcza, Przyjacielu po co przyszedłeś?, *ks. Piotr Gaś* 3

WYDARZENIA

Konsekracja bp Karin Johannesson w Uppsali, *Anna Wrzesińska* 5
Delegacja Katedry berlińskiej w Warszawie. Wrześniowe perspektywy, *ks. Piotr Gaś* 7
Jubileuszowe urodziny proboszcza, *Przemysław Florjanowicz-Błachut* 9
Sprawozdawcze Zgromadzenie Parafialne, *AK* 10
Sesja synodu diecezjalnego Diecezji Warszawskiej, *AK* 11
Śniadanie diakonijne, *Elżbieta Chmiel* 11
Spotkania pań warszawskich parafii ewangelickich, *E. Chmiel, A. Sadomska, A. Karska* 12
Nabożeństwo ekumeniczne i wystawa fotograficzna, *mk/ekumenia.pl* 14
Kolekty na rzecz fundacji Refugee.pl i WOŚP, *trojca.waw.pl* 15
Rodzinne zimowisko w Jaworniku, *Wdzięczni uczestnicy* 16
Doborowe towarzystwo, *Małgorzata Gaś* 17
Światowy Dzień Modlitwy 2019 w Warszawie, *Aldona Karska* 18
Diecezjalne Śniadanie Kobiet, *Aldona Karska* 19
Żywot Józefa – dramat Mikołaja Reja w kościele Świętej Trójcy, *Aldona Karska* 21

TRANSMISJE INTERNETOWE NABOŻEŃSTW

Pierwszy rok transmisji nabożeństw, *Andrzej Weigle* 23

ZAUWAŻONE W PODRÓŻY

Klępsk – perła architektury sakralnej, *Danuta i M. Edward Weigle* 25

WSPOMNIENIA...

śp. Zofia Wolfram 28
śp. Aniela Szarek 29
śp. Halina Geber 30

Witraż „ Złożenie Chrystusa do grobu" w kościele ewangelickim w Spirze z 1904 r. fot. Aldona Karska, 2014

SŁOWO OD PROBOSZCZA

Przyjacielu, po co przyszedłeś?

Ks. Piotr Gaś, proboszcz

„Wstańcie i chodźmy! Zbliża się Mój zdrajca” (Mt 26, 46) - według Mateusza, Jezus Chrystus zakończył tymi słowami czas długiej modlitwy na miejscu zwanym Getsemani. Jezusowe „wstańcie” budziło śpiących uczniów. Mieli być blisko i wspierać Go w modlitwie. Jednocześnie przypominał im, że oni sami też potrzebują modlitwy, żeby nie ulegli pokusie. Starali się czuwać, ale zmęczenie po całym dniu przemogło ich, a długie modlitewne czuwanie ich Nauczyciela znużyło. Pozwolił im spać. Sam modlił się. Prosił, „…jeśli to możliwe, niech Mnie ominie ten kielich, lecz niech się stanie nie tak, jak Ja chcę, ale jak Ty.” (Mt 26, 39c) Potem w tej samej sprawie prosił: „…Ojcze Mój, jeśli nie może Mnie to ominąć i muszę wypić ten kielich, niech się stanie Twoja wola.” (Mt 26, 42b) Tymi samymi słowami modlił się po raz trzeci. Po tym kolejnym wołaniu do Ojca niebiańskiego podszedł do uczniów i oznajmił: „…Oto nadeszła godzina, w której Syn Człowieczy będzie wydany w ręce grzeszników.” (Mt 26, 45c)

Chrystusowe polecenie „Wstańcie!” przerwało ich sen. Zaraz potem usłyszeli „chodźmy!”. To też wezwanie, ale zabrzmiało nieco inaczej niż pierwsze. W pierwszym było: „(Wy) wstańcie!”. W drugim usłyszeli: „(My) chodźmy!”. Poszli z Nim. Towarzyszyli Mu, ale nie w ucieczce przed zdrajcą. Szli razem naprzeciw zdrajcy. Prosto w ręce zdrajcy - grzesznika.

Nie musieli iść daleko. Zdrajca nadszedł szybko. Mateusz napisał: „…nadszedł Judasz, jeden z Dwunastu, a z nim wielka zgraja z mieczami i kijami…” (Mt 26, 27b) Zdrajca umówił się, że wskaże na Jezusa przez danie im znaku. Znakiem był pocałunek. Trzeba pamiętać, że wówczas pocałunek dany rodzicom lub rabbiemu (nauczycielowi) był wyrazem rodzinnej czci. Wyrażał także łączność pomiędzy członkami rodziny, uczniami a rabbim. Był jednym ze sposobów okazania przyjaźni. Kiedy o tym pamiętamy, jakże inspiruje do myślenia pytanie Nauczyciela skierowane do zdrajcy: „…Przyjacielu, po co przyszedłeś?” (Mt 26, 50b)

Judasz pogubił się w swoim życiu. To nie była chwilowa utrata orientacji. Od dłuższego czasu coś działo się w jego życiu. Był w gronie Dwunastu. Towarzyszył Nauczycielowi. Cóż się więc stało w życiu Judasza? Nie wiemy lub zbyt mało wiemy o Judaszu, aby móc diagnozować przyczyny jego zachowania. Ciekawe i wzruszające jest to, że Jezus w Getsemani nie zwrócił się do Judasza używając określenia „zdrajca”. A przecież byłoby to prawdziwe i usprawiedliwione. Judasz przecież niszczył tak wiele więzi z Jezusem i uczniami, a także podeptał swoim postępowaniem pocałunek – znak czci, łączności i przyjaźni. Pocałunek uczynił znakiem zdrady.

Tymczasem Jezus nie zwraca się do Judasza: Zdrajco, po co przyszedłeś? Nie, tak nie mówi. On z miłością zwraca się do Judasza: „Przyjacielu, po co przyszedłeś?" Ciekawe, że Mateusz opowiadając o tamtych zdarzeniach, częściej używa określenia „zdrajca". Znowu, zbyt mało wiemy, żeby przypisać Mateuszowi niechęć wobec Judasza. Jezus używa określenia „zdrajca", aby nazwać czyn, postawę swojego ucznia. Jednocześnie Jezus Chrystus daje wyraz temu, że pozostał przyjacielem Judasza, pomimo jego zdrady.

Grono Dwunastu było zróżnicowane od początku, od chwili powołania ich do tego grona. Pan nikogo nie wykluczył z powodu różnorodności. Uczniowie czasem zawodzili swojego Nauczyciela. On reagował i napominał ich, ale nie wyłączał ich z grona Dwunastu. Pracował z nimi i zachęcał do zmiany i poprawy. Błądzili, a On wskazywał drogę wyjścia z popełnianych błędów. Zawsze był i pozostał ich przyjacielem.

Jezus Chrystus był i jest naszym przyjacielem. Wiele zmieniło się od modlitwy w Getsemani, wiele wydarzyło się na przestrzeni wieków. Kościół, czyli ludzie przynależący do grona uczniów i uczennic Chrystusa, nie zawsze czuwał w modlitwie i oparł się pokusom. Nie zawsze Kościół powstawał, aby pójść z Chrystusem drogą trudną, niebezpieczną, wymagającą dźwigania krzyża. W konsekwencji takiego zachowania Kościół czasem opuszczał Chrystusa, swego Pana i Arcypasterza. Zdradzał Go. To są trudne i smutne karty z życia Kościoła. Wielki Tydzień i Wielkanoc skłaniają nas do zastanowienia, gdzie my – współczesny Kościół jesteśmy? Gdzie jestem ja, uczeń/uczennica Jezusa Chrystusa?

Przyjacielu, po co przyszedłeś? to ważne pytanie skierowane nie tylko do Judasza. To historyczne pytanie jest też bardzo współczesne. Skłania do zastanowienia i odpowiedzi. Mam Przyjaciela – Jezusa Chrystusa. On mnie pyta, po co przychodzę?

Zapraszam w Wielki Tydzień i Wielkanoc do modlitwy i rozmyślania. Życzę odpoczynku i nabrania siły, także duchowej. Niech spotkania i rozmowy pogłębią więzi pomiędzy nami. Niech świąteczny czas odnowi i wzmocni przyjaźń z naszym Zbawicielem, naszym Przyjacielem.

ks. Piotr Gaś

Ogród Getsemani, fot. A. Karska, 2014

WYDARZENIA

KONSEKRACJA PROF. KARIN JOHANNESSON NA BISKUPA DIECEZJI UPPSALA W SZWECJI

W dniu 3 marca 2019 r. odbyła się konsekracja prof. Karin Johannesson na biskupa Diecezji Uppsala w Szwecji, Diecezji partnerskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce. Bp Karin Johannesson zastąpiła na tym stanowisku bpa Ragnara Perseniusa, który od 2000 roku pełnił funkcję Biskupa Diecezji.

Karin Johannesson urodziła się w 1970 r. w Filipstad. W 2010 roku została ordynowana na duchowną w diecezji Karlstad. W 2002 roku obroniła tytuł doktora teologii na Uniwersytecie w Uppsali. Od 2003 roku była wykładowcą filozofii religii na wydziale teologicznym w Uppsali. Prowadzi wykłady z zakresu filozofii religii, teologii Marcina Lutra oraz duchowości. Lubi sport, a w szczególności narciarstwo biegowe. Jest regularnym uczestnikiem biegu Wazów (90 kilometrowy bieg narciarski, organizowany od 1922 roku na północy Szwecji).

Jako motto swojej służby bp Karin Johannesson wybrała werset biblijny z listu ap. Pawła do Kolosan 1:28 „Chrystusa zwiastujemy". Uzasadniając swój wybór, bp Johannesson pisze:

Motto to odnosi się do nasz wszystkich. Zwiastujemy Chrystusa razem. Zwiastowanie Chrystusa było i jest zadaniem Kościoła przez wieki w ciągle zmieniającej się rzeczywistości. A to oznacza, że nie możemy ciągle działać w ten sam sposób. Żyjące i dające życie zwiastowanie Chrystusa wymaga ciągłości i odnowy, nieustannej reformacji, która nie kończy się aż do wieczności.

Żyjemy w społeczeństwie i kręgu kulturowym charakteryzowanym przez radykalną zmianę warunków, w których funkcjonuje religia, wiara i praktyki religijne. Niektórzy uczeni mówią, że żyjemy w czasach, gdzie dokonują się bardziej rewolucyjne zmiany niż w czasach XVI w. Reformacji. Dlatego jest to tak szczególnie ważne, abyśmy odkryli, jak możemy wiarygodnie mówić o Chrystusie w naszej rzeczywistości. Chrystus, którego wyznajemy, chce nam pomóc. Jezus jest mistrzem kaznodziejstwa, który poszerza nasze horyzonty. Ewangelia mówi nam, jak Chrystus przemawiał. Mówił słowami zapadającymi w pamięć, zwiastował na szczytach góry

Arcybiskup Uppsali Antje Jackelen konsekrowała wraz z biskupami kościołów partnerskich nową biskup Uppsali Karin Johannesson (foto: Ikon/Aronson)

i na łodzi. Zwiastował poprzez swoje działania: kiedy leczył chorych, wyrzucał handlarzy ze świątyni i błogosławił dzieci. Zwiastował rękoma, spojrzeniem, łzami i ciszą. Opowiadał używając niesamowitych przykładów i pokazywał swoją wielkość nauczyciela, odważając się zaangażować w osobisty dialog z ludźmi, którzy zadawali mu trudne, życiowe pytania.

Karin Johannesson została konsekrowana przez abp Kościoła Szwecji Antje Jackelen w asyście biskupów wspólnoty z Porvoo i kościołów partnerskich Diecezji Uppsala: bpa June Osborne z Kościoła Walii, bpa Chemist Faindi z Ewangelicko-Luterańskiego Kościoła w Zimbabwe, bpa Jerzego Samca z Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce oraz bp Sofie Pederson z Grenlandii.

Jednym ze współkonsekratorów był bp Jerzy Samiec (foto: Ikon/Aronson)

Jej Królewska Wysokość Królowa Szwecji Sylwia i bp Jerzy Samiec

Biskup Jerzy Samiec życzył nowej biskup, aby z odwagą i radością pełniła swoją służbę, a w chwilach trudności miała tą pewność, że Jezus jest przy niej razem z braćmi i siostrami w wierze, również z Polski. Biskup wyraził również nadzieję, że od tylu lat dobrze funkcjonujące partnerstwo znajdzie swoją kontynuację i rozwój również podczas okresu jej działalności na stanowisku biskupa.

W przeddzień konsekracji nowej biskup Kościół w Szwecji zorganizował dla biskupów diecezjalnych oraz gości zagranicznych wykład i dyskusję panelową nt. *Co powinniśmy uczyć? Teologia w edukacji chrześcijańskiej. Przykład Norwegii.*

Anna Wrzesińska, bp Karin Johannesson, bp Jerzy Samiec

Wprowadzeniem do dyskusji były wyniki badań przeprowadzone w parafiach norweskich.

Diecezja Uppsala jest jedną z 13 diecezji Kościoła Luterańskiego w Szwecji. Jako jedyna ma status Archidiecezji, w której urzęduje biskup i arcybiskup. Zgodnie z podziałem, który nastąpił w 1990 roku do obszaru odpowiedzialności arcybiskupa należy miasto Uppsala i 3 parafie wiejskie. Natomiast odpowiedzialność za całą diecezję spoczywa na biskupie. Współpraca pomiędzy Diecezją Uppsala, a Kościołem Ewangelicko-Augsburskim w Polsce rozpoczęła się w 1992 roku i została zainicjowana przez dyrektor Wandę Falk*). Obecnie siedem parafii posiada kontakty partnerskie z parafiami w Szwecji, poza warszawską parafią Świętej. Trójcy również parafie w Cieszynie, Łodzi, Bielsku, Ustroniu, Świdnicy i Opolu. Spotkania partnerskie przedstawicieli parafii są organizowane co dwa lata naprzemiennie w Polsce i Szwecji. Ostatnie spotkanie miało miejsce we wrześniu 2018 roku w Uppsali.

*) Wanda Falk – dyrektor generalny Diakonii Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce (przyp. red.)

Anna Wrzesińska/luteranie.pl

WRZEŚNIOWA PERSPEKTYWA

Kiedy 19 lutego 2018 roku uczestniczyłem w nabożeństwie żałobnym poświęconym pamięci ks. bpa Juliusza Burschego, zwróciłem się do ks. bpa Markusa Dröge – zwierzchnika Ewangelickiego Kościoła Berlina-Brandenburgii Śląskich Górnych Łużyc oraz ks. dra Justusa Werdina – duchownego tego Kościoła - z propozycją, aby uczczenie pamięci Biskupa Męczennika w symbolicznym pożegnaniu 19 lutego 2018 roku w Berlinie, a potem w Warszawie (wtedy jeszcze nie wiedzieliśmy, kiedy to nastąpi), miało nie tylko historyczny wymiar. Zaproponowałem, aby w perspektywie 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej i 80. rocznicy spalenia kościoła Świętej Trójcy w Warszawie, doszło do symbolicznego i faktycznego podpisania umowy o partnerstwie pomiędzy naszą Parafią Świętej Trójcy w Warszawie i jedną z ewangelickich parafii w Berlinie. Przedstawiona przeze mnie propozycja była w istocie powrotem do rozmów na ten temat, który nasza Parafia zapoczątkowała już w 2009 roku.

Cieszę się, że ks. bp Markus Dröge odpowiedział na tę propozycję już 24 listopada 2018 roku w liście skierowanym do zgromadzonych na nabożeństwie w kościele Świętej Trójcy w Warszawie. Przypomnę, że było to nabożeństwo poświęcone pamięci ks. bpa Juliusza Burschego, a po nim uroczyście złożyliśmy urnę z ziemią z miejsca pochówku w Berlinie śp. Biskupa, w grobie-symbolu na naszym Cmentarzu ewangelickim w Warszawie.

Uczestnicy tego nabożeństwa pewnie pamiętają, że ks. bp Markus Dröge przekazał nam w swoim liście zaproszenie do udziału w nabożeństwie w Katedrze berlińskiej, które odbędzie się 1 września 2019 roku i jednocześnie zaproponował nam podpisanie umowy o partnerstwie pomiędzy Katedrą berlińską a naszą Parafią. Myślę, że to zaproszenie i propozycję biskupa Berlina-Brandenburgii i Śląskich Górnych Łużyc już wtedy – w listopadzie 2018 roku – odczytywaliśmy po naszej polskiej stronie jako pragnienie symbolicznego okazania nam woli budowania jeszcze lepszych wzajemnych kontaktów pomiędzy Niemcami i Polakami z podkreśleniem, że partnerskie kontakty pomiędzy Katedrą berlińską a naszą Parafią będą symbolicznym i faktycznym wyrażeniem naszej chrześcijańskiej odpowiedzialności za życie w prawdzie, pojednaniu i pokoju, które są zakorzenione w przykazaniu miłości.

Cieszę się, że mogę przekazać, iż w dniach od **20 do 21 marca 2019** roku gościliśmy w naszej Parafii w Warszawie oficjalną delegację Katedry berlińskiej: ks. dr Volkera Faigle – przewodniczącego Kolegium Katedry, ks. Thomasa Müllera – wiceprzewodniczącego Kolegium Katedry i kaznodzieję katedralnego, Amèlie Gebhard – członkinię Kolegium, ks. dr Justusa Werdina. Gości przyjmowali przedstawiciele Rady Parafialnej naszej Parafii: Przemysław Florjanowicz-Błachut – sekretarz Rady, dr Emilia Klein-Dębek – członkini Rady, diakon Małgorzata Gaś – członkini Rady oraz ja jako proboszcz naszej Parafii. Wizyta była krótka, ale właśnie dlatego staraliśmy się przekazać naszym gościom jak najwięcej informacji o życiu naszej Parafii, jej strukturze i kompetencjach organów Parafii. Z każdą godziną nasi goście stwierdzali, że poruszane przez nas tematy są także przedmiotem ich rozmów i pracy w Kolegium Katedry (odpowiednik naszej Rady Parafialnej). Trochę byli tym zaskoczeni, ale sprawiało im to także wielką radość, bo - jak stwierdzali – widzą wiele możliwości współpracy i wymiany doświadczeń.

W trakcie rozmów ks. dr Volker Faigle oficjalnie podziękował za zaproszenie, a także przekazał naszej Parafii w imieniu Zboru Katedry berlińskiej i Kolegium Katedry, że pragną nawiązać partnerskie kontakty i podpisać na tę

okoliczność umowę o partnerstwie z naszą Parafią. Jako delegacja Katedry berlińskiej proszą więc o przyjęcie tej propozycji oraz o podpisanie umowy, którą wspólnie przygotujemy w najbliższym czasie. Zaproponowali też, aby podpisanie umowy miało miejsce w niedzielę 1 września 2019 roku.

Miałem zaszczyt przekazać, że nasza Parafia przyjmuje zaproszenie do nawiązania partnerstwa oraz do podpisania umowy. Ostatecznie przedstawiciele obu Parafii ustalili, że umowę o partnerstwie podpiszemy w trakcie dwóch nabożeństw: w niedzielę 1 września 2019 roku w Katedrze w Berlinie, a drugi egzemplarz podpiszemy w niedzielę 15 września 2019 roku w kościele Świętej Trójcy w Warszawie.

Niedługo przedstawimy w Informatorze Parafialnym wizytówkę naszych partnerów *in spe*. Natomiast warto zauważyć, że Katedra berlińska jest okazałym, sakralnym obiektem zbudowanym w XIX wieku w środku Berlina. Jest miejscem wielu religijnych wydarzeń ważnych dla Ewangelickiego Kościoła Berlina-Brandenburgii i Śląskich Górnych Łużyc, a także Ewangelickiego Kościoła Niemiec, wreszcie miejscem znaczących wydarzeń dla Kościołów chrześcijańskich w Niemczech ze względu na ich ekumeniczny charakter.

Przeszłość Katedry berlińskiej zawiera wiele pięknych kart. Należy jednak podkreślić, że ewangelicy w Berlinie i Niemczech nie zapominają o haniebnych kartach przeszłości, na których zostały utrwalone straszne wydarzenia i postawy z udziałem ewangelików niemieckich w okresie III Rzeszy.

Trzeba pamiętać, że obie świątynie – Katedra berlińska oraz kościół Świętej Trójcy – zostały trwale wpisane w panoramę obu Stolic (odpowiednio) – Berlina i Warszawy.

Mamy nadzieję, że umowa o partnerstwie, którą podpiszemy w 80. rocznicę wybuchu II wojny światowej oraz w 80. rocznicę spalenia kościoła Świętej Trójcy, stanie się symbolicznym aktem, który przyczyni się do utrwalenia dobra w polsko-niemieckich relacjach czynionego na przestrzeni dziesięcioleci po II wojnie światowej. Mamy też nadzieję, że umowa o partnerstwie będzie nas budziła do czujności i pamiętania o tym, iż pokój jest Bożym darem, a także jest zadaniem dla nas powierzonym nam przez Boga. Zadaniem, które wymaga trwania w prawdzie, w pojednaniu, w pokoju i w Bożym przykazaniu miłości.

Mamy wielką nadzieję, że w tych ważnych dla nas chwilach będą nam towarzyszyli także nasi partnerzy z Parafii katedralnej w Uppsali. Już dzisiaj zapraszam do udziału w tych nabożeństwach. Proszę, zapiszmy w naszych kalendarzach termin nabożeństwa o godz. 10:30 w niedzielę 15 września 2019 roku.

W imieniu Rady Parafialnej serdecznie zapraszam! Będzie to dla nas wyjątkowa niedziela również z tego powodu, a może przede wszystkim z tego powodu, że pragniemy dziękować Bogu w Trójcy Świętej Jedynemu za zakończenie pierwszego etapu generalnego remontu konserwatorskiego naszej warszawskiej świątyni na pl. Małachowskiego 1. Koniecznie bądźcie z nami! To historyczna chwila i nasze świadectwo, które chcemy przekazać następnym pokoleniom!

ks. Piotr Gaś

JUBILEUSZOWE URODZINY PROBOSZCZA

15 stycznia 2019 r. proboszcz naszej Parafii ks. Piotr Gaś obchodził 60. urodziny. Dwa dni wcześniej podczas nabożeństwa Rada Parafialna złożyła w imieniu parafian najserdeczniejsze życzenia, a sekretarz Rady Parafialnej Przemysław Florianowicz-Błachut skierował do Jubilata następujące słowa:

„Błogosław duszo moja Pana, i wszystko co jest we mnie – Jego święte imię! Błogosław, duszo moja, Pana i nie zapominaj o wszystkich dobrodziejstwach Jego!"[*)]

Bliski Twemu sercu ks. Dietrich Bonhoeffer pisał, że Psalm 103 uczy nas rozumieć całą pełnię darów Bożych, od zachowania życia po odpuszczenie grzechów, jako jedną wielką całość i za nie dziękować i wysławiać Boga.

Dziś dziękujemy za Ciebie, za 60 lat życia, dziękujemy za Ciebie jako człowieka, jako duszpasterza.

Przyszedłeś na świat 15 stycznia 1959 roku w Ustroniu. Narodziłeś się jako drugie dziecko swoich Rodziców: Gustawa Gasia i Ireny ze Szczepańskich, między swoją starszą siostrą Heleną i młodszym bratem Janem. Zgodnie z miejscową tradycją szybko, bo miesiąc po narodzinach zostałeś ochrzczony w Kościele Św. Jakuba w Ustroniu przez ówczesnego Proboszcza ks. Pawła Bocka. W wieku 3 lata przeprowadziłeś się do Bażanowic i odtąd byłeś związany z Parafią Cieszyńską.

Wzrastałeś w domu rodzinnym, w którym Kościół był zawsze obecny. W Twoim domu rodzinnym odbywały się lekcje religii dla miejscowych dzieci. Jak najlepsze warunki ku temu starała się zapewnić Twoja Mama. Twój Ojciec Gustaw był świeckim ewangelistą. Od wczesnych lat brałeś udział w Tygodniach Ewangelizacyjnych w Dzięgielowie. Twoi Rodzice byli zaangażowani w budowę kościoła w Bażanowicach.

W 1973 roku zostałeś konfirmowany w Kościele Jezusowym w Cieszynie. Przygotowywał Cię do konfirmacji ks. Emil Gajdacz. Po latach nauki w klasie humanistycznej Liceum Mikołaja Kopernika zwieńczonych maturą, zdecydowałeś się studiować teologię ewangelicką w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie.

Swoje powołanie zawodowe znalazłeś, odkryłeś w służbie duchownego ewangelickiego. Przez ponad 23 lata pełniłeś służbę duchowną w Parafii św. Trójcy w Szczecinie, wkrótce minie 12 lat Twojej pracy w naszej stołecznej Parafii Św. Trójcy w Warszawie, jak się okazuje nie tylko duszpasterskiej. Ze względu na wyzwania i zadania, z jakimi zostałeś na tym miejscu od początku swej służby skonfrontowany, nabrałeś jeszcze większego doświadczenia – prawniczego, budowlano-inwestorskiego, choć przede wszystkim jesteś teologiem, duszpasterzem. Twoją główną życiową pasją, wzbudzającą ciągłe zainteresowanie i zaangażowanie jest Kościół – ten będący wspólnotą Braci i Sióstr ponad granicami narodów i krajów, ale i kościół lokalny i kościół, w którym od kilkunastu lat się związałeś – kościół Św. Trójcy na pl. Małachowskiego 1 – dawnym pl. Ewangelickim w Warszawie.

Twoją drogę zawodową, jeśli tak może powiedzieć, przypomnieliśmy sobie podczas niedawnego jubileuszu 35-lecia Twojej ordynacji.

Są jednak i takie sfery, które pozwalają Ci choć na chwilę oderwać się od bieżącej pracy, nabrać sił, złapać oddech – zamiłowanie do podróży, fotografia, przyroda, muzyka klasyczna w jej różnych formach: instrumentalna, wokalna, chóralna. Spośród instrumentów bliskie były Ci skrzypce – w Cieszynie ukończyłeś szkołę muzyczną właśnie w klasie skrzypiec. Twoje zamiłowanie muzyczne wykorzystywałeś podczas studiów teologicznych jako instrumentalista i wokalista zespołu „Agape". Do formy chóralnej nawiązały dziś chóry parafialne – Semper Cantamus i Vox Gaudii, które zaśpiewały z okazji, która dziś nas tu m.in.

zebrała – Twego Jubileuszu, ale i kolejnych rocznic urodzin ks. Proboszcza Seniora i Pani Diakon Małgorzaty Gaś, utwór „Nieście chwałę", a po kazaniu zaśpiewa hebrajskie „Shalom alejchem".

Ale na tym nie koniec zainteresowań – wiemy, że również i rywalizacja piłkarska przykuwa Twoją uwagę, zwłaszcza poczynania FC Barcelona. Mimo odejścia z klubu jednego z Twoich ulubionych piłkarzy, życzymy Ci nadal wiele radości z kibicowania sportowej rywalizacji katalońskiego klubu.

Tak jak niegdyś inni duchowni zainspirowali Cię do namysłu nad tym, czy nie pójść drogą służby duchownego, tak i Ty zainspirowałeś do służby swoich młodszych szczecińskich parafian – ks. Darka Lika i ks. Krystiana Borkowskiego, swojego syna Łukasza, czy też swego Siostrzeńca ks. Łukasza Ostruszkę.

*„Szczęśliwy mąż, który złożył swą nadzieję w Panu. Szczęśliwy, kto nadzieję w Nim swoją złożył"***).

Księże Proboszczu, Piotrze – życzymy Ci na kolejne lata życia pokładania nadziei w Panu oraz byś znajdował szczęście w swojej codziennej służbie na tym miejscu, w Stołecznym Zborze Św. Trójcy, ale również i w małżeństwie z diakon Małgorzatą Gaś z Cipcerów, którego 35-lecie obchodziliście kilka dni temu.

Wiele zdrowia, sił i satysfakcji! Niech Bóg błogosławi!

---

*) Ps 10, 1 – 2;
**) Ps 40, 5.

ZGROMADZENIE PARAFIALNE

Sprawozdawcze Zgromadzenie Parafialne odbyło się **24 lutego** br. w Kościele Świętej Trójcy zebrało się ponad 70 parafian. Sprawozdania merytoryczne przygotowano już wcześniej, zostały zawarte w specjalnym Informatorze Parafialnym Nr 1(97)2019. Członkowie parafii mogli zapoznać się wcześniej ze sprawozdaniami Proboszcza i Rady Parafialnej, dokładnym kalendarium wydarzeń parafialnych, informacjami o pracy diakona, wikariusza, katechetki, kantora, intendenta cmentarza. Swoje informacje o działalności w 2018 r przedstawiły też osoby prowadzące grupy działające w Parafii oraz stowarzyszenia i organizacje związane z Parafią. Księgowa zapoznała ze sprawozdaniem finansowym.

24.02.2019 r. Zgromadzenie Parafialne. Przy pulpicie ks. Piotr Gaś

Swoje wystąpienia miał proboszcz Parafii ks. Piotr Gaś i kurator Igor Chalupiec. Komisja Rewizyjna wystąpiła o udzielenie absolutorium Radzie Parafialnej. Zgromadzenie Parafialne w głosowaniu jawnym przyjęło przedstawione sprawozdania oraz udzieliło absolutorium Radzie Parafialnej.

AK

SYNOD DIECEZJALNY W PABIANICACH

9 marca delegaci Parafii Ewangelicko – Augsburskiej Świętej Trójcy udali się na sesję Synodu Diecezjalnego do Pabianic. Wiosenna sesja synodu ma przede wszystkim charakter sprawozdawczy. Obrady poprzedzono nabożeństwem, podczas którego kazanie wygłosił ks. Arkadiusz Raszka. Po nabożeństwie, przed rozpoczęciem obrad przyjęto ślubowanie od dwojga nowych członków synodu diecezjalnego – niedawno ordynowanych duchownych: diakon Marty Zachraj i ks. Arkadiusza Raszki. Synodałowie mieli możliwość wcześniej zapoznać się ze sprawozdaniami, które zostały rozesłane drogą mailową lub tradycyjną, a podczas obrad zapoznano się ze sprawozdaniem finansowym i statystyką diecezjalną. W drugiej części obrad Jakub Cupriak, koordynujący pracą zespołu diecezjalnego ds. ordynacji kobiet, przedstawił projekt zmian w Pragmatyce Służbowej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP wprowadzających prawo do urlopu macierzyńskiego, ojcowskiego i rodzicielskiego oraz zastępstwa za osoby przebywające na tych urlopach. Synod podjął uchwałę popierającą ten projekt i przedłożenie go Synodowi Kościoła celem dalszego procedowania.

9.03.2019 r. Część delegatów Parafii Świętej Trójcy podczas obrad synodu diecezjalnego

AK

ŚNIADANIE DIAKONIJNE

Tradycyjne noworoczne śniadanie diakonijne (12.01.2019) cieszyło się wielkim powodzeniem. Było obecnych około 50 osób, w tym wiele przybyłych po raz pierwszy, a także młodzież z grupy konfirmacyjnej. Panie z Diakonii, pod przewodnictwem Addy Hasiuk zapewniły świetny i obfity poczęstunek. O „strawę duchową" zadbali obecni księża – ks. Piotr Gaś i ks. Włodzimierz Nast, którzy jednocześnie w styczniu obchodzili urodziny. Były więc życzenia i kwiaty od parafian, Koła Pań, Koła Seniorów i Diakonii. Ks. Piotr Gaś wygłosił rozważanie na temat Trzech Króli, Gwiazdy Betlejemskiej i światłości („gwiazdy"), która – rozmaicie pojmowana – winna prowadzić ludzi w ich życiu. Ks. Włodzimierz Nast czytał prozę ks. Twardowskiego. Zebrani śpiewali razem znane i popularne kolędy i pieśni. Pani Gabriela Bakalarz wygłosiła wspomnienie o Anieli Szarkowej, jej działalności na Mazurach i w ogóle w życiu kościelnym – w związku ze śmiercią i pogrzebem pani biskupowej (na który udała się diakon Małgorzata Gaś). Ks. Piotr Gaś zapoznał też obecnych z planami dotyczącymi dokończenia remontu kościoła i przyszłej rozbudowy kamienicy przy Kredytowej 4. Spotkanie zakończyła wspólna modlitwa.

E. Chmiel

SPOTKANIA PAŃ WARSZAWSKICH PARAFII EWANGELICKICH

WSPÓLNE KOŁO PAŃ U METODYSTÓW

W dniu 6 grudnia 2018 r. – tradycyjnie w Adwencie, w „mikołajki" – w Parafii Dobrego Pasterza odbyło się spotkanie Kół Pań czterech warszawskich parafii ewangelickich. Wzięli w nim również udział duchowni parafii metodystycznej – będący już od października w stanie spoczynku: ks. Zbigniew Kamiński, dotychczasowy proboszcz warszawskiej parafii, oraz ks. superintendent Andrzej Malicki, dla którego było to pierwsze takie spotkanie. Obecne były przedstawicielki Kościołów innych wyznań oraz stowarzyszenia „Effatha".

Spotkanie otworzył ks. Andrzej Malicki słowem z Księgi Malachiasza: *„Oto Ja posyłam mojego anioła, aby mi przygotował drogę przede mną"* (3,1), nawiązującym do Adwentu. Ks. Zbigniew Kamiński przypomniał historię i praktykę Adwentu, od starożytnego znaczenia tego terminu – „powitania" ważnego urzędnika cesarskiego – przez zwyczaje panujące w różnych Kościołach chrześcijańskich (od postu i nastroju pokutnego do radosnego oczekiwania Chrystusa), historię wieńca adwentowego (krąg protestancki) do dzisiejszego – niestety skomercjalizowanego – świętowania, w którym często zatraca się sens religijny. Diakon Małgorzata Gaś podzieliła się swoimi refleksjami o tradycyjnym – na przykładzie jej domu rodzinnego – i obecnym, „handlowym" świętowaniu Adwentu, apelując o zachowywanie tradycji. Zaś Danuta Baszkowska ze Stowarzyszenia Pokoju i Pojednania „Effatha" przeczytała wzruszającą kolędę „O pustym nakryciu na stole".

Ks. Malicki mówił też o symbolice światła (w chrześcijaństwie utożsamianego z Chrystusem – *„Jam jest światłością świata"*) w różnych religiach, na przykładzie żydowskiej Chanuki czy katolickich rorat.

6.12.2018 r. Adwentowe spotkanie Kół Pań czterech ewangelickich parafii w siedzibie metodystycznej parafii Dobrego Pasterza

Wszystkie krótkie, ale bardzo ciekawe i wzbogacające prelekcje były przyjęte przez zgromadzonych z dużą uwagą, a wiersz czytany przez panią Danutę – ze wzruszeniem.

Gospodynie ugościły Panie kawą, herbatą i własnymi wypiekami; śpiewano melodyjne pieśni adwentowe ze Śpiewnika Metodystycznego. Spotkanie zakończono wspólnym odmówieniem modlitwy „Ojcze Nasz".

E.Ch. i A.S.

SPOTKANIE KÓŁ PAŃ CZTERECH PARAFII EWANGELICKICH

21.03.2019 r. Podczas prelekcji dr Pawła Matwiejczuka

21 marca tego roku w sali parafialnej Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy spotkały się panie z czterech Kół Pań warszawskich parafii ewangelickich. Obecnych było też kilku panów. Spotkanie rozpoczęła modlitwą diakon Małgorzata Gaś. Przewodnicząca Kola Pań naszej parafii Maria Chmiel przywitała przybyłych, złożyła życzenia członkiniom, które w ostatnim okresie obchodziły swoje urodziny. Następnie przedstawiła zaproszonego gościa dr Pawła Matwiejczuka, który wygłosił prelekcję z prezentacją multimedialną pt. „Pszczoła miodna". Ciekawa prelekcja ilustrowana była filmem i zdjęciami oraz uzupełniana własnymi doświadczeniami pszczelarskimi. Po spotkaniu prelegent zaprosił zebranych do Muzeum Etnograficznego na wystawę, której jest współautorem. Wystawa ta ma na celu oswojenie widzów z Afryką i przełamanie pewnych stereotypów, jakie mamy o życiu Czarnego Lądu: „Technologia magii" to tytuł wystawy, w której Afryka odsłania swoją duszę. Poszczególne fragmenty wystawy pokazują kolejne etapy życia człowieka poprzez pryzmat magicznych rytuałów i potrzebnych do nich fetyszy.

AK

Państwo Ewa i Włodzimierz Nastowie na wystawie

Maria i Elżbieta Chmiel na wystawie

Eksponaty na wystawie „Technologia magii"

NABOŻEŃSTWO EKUMENICZNE i WYSTAWA FOTOGRAFICZNA

7.01.2019 r. Podczas nabożeństwa. Diakon Małgorzata Gaś i ks. Piotr Gaś

W ramach warszawskich comiesięcznych nabożeństw ekumenicznych w kościele Świętej Trójcy odbyło się nabożeństwo w intencji uchodźców. Jego uczestnicy mieli też okazję obejrzeć wystawę fotografii, przygotowaną w ramach projektu „Uchodźca. Brat. Człowiek".

Nabożeństwo miało miejsce 7 stycznia w kościele ewangelicko-augsburskim Świętej Trójcy w Warszawie. Kazanie wygłosił proboszcz parafii ks. Piotr Gaś. Zwracał uwagę, że w kolędach i ikonografii narodziny Jezusa są przedstawiane często jak sielanka, tymczasem była to trudna sytuacja, naznaczona migracjami i uchodźstwem. – *To nabożeństwo jest uwrażliwieniem naszych sumień. Chciałbym, abyście po tym nabożeństwie zostali misjonarzami, poszli do swoich środowisk i podjęli temat uchodźstwa* – powiedział kaznodzieja. Dodał, że rozmowy te powinny być prowadzone w duchu dialogu, bez zbędnych emocji. – *Nie o krzyk proszę. Proszę, abyśmy tak kształtowali ten dialog, by był on prowadzony w duchu pokoju* – stwierdził.

Podczas nabożeństwa prezeska Fundacji Refugee.pl Agnieszka Kunicka przedstawiła sytuację uchodźców na świecie. Podkreślała, że uchodźcy zawsze najpierw uciekają do państw sąsiednich. Przypomniała również, że w latach 90. Polska przyjęła tysiące uchodźców czeczeńskich z Rosji. – *Obecnie najwięcej ludzi ucieka z Syrii, Afganistanu, Sudanu Południowego i Birmy* – mówiła. Opowiedziała też krótko o działaniach Fundacji Refugge.pl, która pomaga uchodźcom w Polsce m.in. w nauce języka, znalezieniu pracy czy załatwianiu spraw urzędowych.

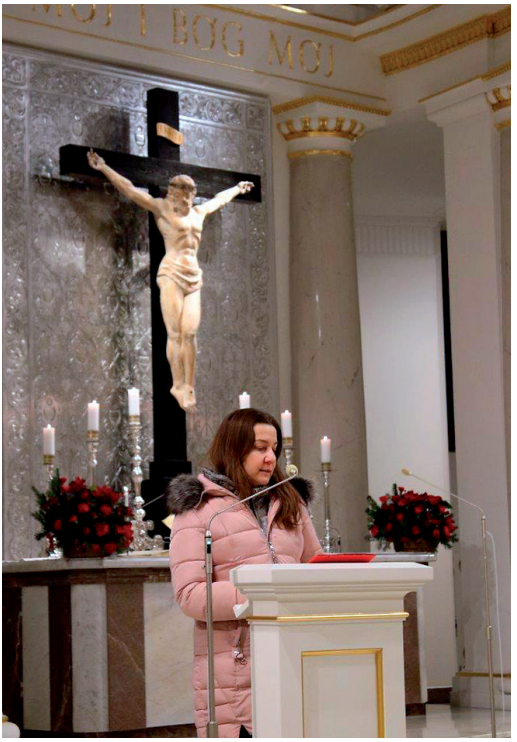

Wystąpienie prezeski Fundacji Refugee.pl Agnieszki Kunickiej

7.01.2019. podczas zwiedzania wystawy fotograficznej

Po nabożeństwie w kościele św. Trójcy otwarte zostały wystawy fotograficzne w ramach projektu „Uchodźca. Brat. Człowiek", realizowanego wspólnie przez Fundację Refugee.pl i Parafię Ewangelicko-Augsburską św. Trójcy w Warszawie. Pierwsza wystawa nosi tytuł „O krok od raju…" i prezentuje zdjęcia profesjonalnych fotografów, pokazujące migrantów w drodze i w ośrodkach dla uchodźców. Druga – „Raz, dwa, trzy… uchodźcą będziesz ty" – składa się z fotografii wykonanych przez dzieci z rodzin uchodźczych i imigranckich w ośrodkach dla

Fragmenty wystawy

uchodźców znajdujących się w Polsce. Wystawę można było oglądać do 27 stycznia na pierwszym balkonie w kościele Świętej Trójcy.

mk (ekumenia.pl)

KOLEKTY NA RZECZ FUNDACJI REFUGEE.PL i WIELKIEJ ORKIESTRY ŚWIĄTECZNEJ POMOCY

Serdecznie dziękujemy naszym Parafianom i sympatykom Parafii za hojność i dobre serce. W niedziele 20 i 27 stycznia zbieraliśmy pieniądze na rzecz fundacji Refugee.pl i Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Wykonawcy Dziecięcego Koncertu Dobroczynnego

W niedzielę 20 stycznia odbył się Dziecięcy Koncert Dobroczynny na rzecz Fundacji Refugee.pl im. Małgorzaty Gebert-Jasiczek. Uzbieraliśmy 5095,41 zł ! Pieniądze zostaną przekazane Fundacji na pomoc uchodźcom i migrantom – o celach szczegółowych będziemy Państwa informować na bieżąco.

W niedzielę 27 stycznia zbieraliśmy na Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy. Uzyskana kolekta to 2681,70 zł!

Wszystkim hojnym darczyńcom dziękujemy z całego serca i życzymy wielu łask bożych.

www.trojca.waw.pl

RODZINNE ZIMOWISKO w JAWORNIKU

Na długo w pamięci zarówno dzieci, młodzieży, jak i dorosłych pozostanie pobyt na Zimowisku Rodzinnym w dniach 26.01-03.02.2019 r. w pięknym miejscu – Domu Parafialnym w Wiśle Jaworniku, w Beskidzie Śląskim.

Uczestnicy zimowiska w Jaworniku 2019

Wspólne spędzanie czasu zaowocowało licznymi nowymi znajomościami i umocnieniem dotychczasowych.

Każdego dnia z samego rana, aby dobrze rozpocząć dzień zajmowaliśmy się rozważaniem Słowa Bożego według przewodnika „Z Biblią na co dzień". W ostatnią niedzielę po Epifanii mogliśmy uczestniczyć w nabożeństwie lokalnej parafii, a po południu w nabożeństwie ekumenicznym.

Korzystając ze sprzyjającej zimowej aury dzieci i młodzież wraz z dorosłymi aktywnie spędzali czas na świeżym powietrzu, jeżdżąc na nartach, snowboardzie, sankach i wędrując po górach.

Pobyt w Wiśle – dzięki zaangażowaniu prowadzącej Eli Byrtek, jej uśmiechowi i dobremu słowu – był dla nas wszystkich cudowną, ewangeliczną lekcją czynienia dobra i odkrywania pokładów dobroci w nas samych. Podczas zimowiska tworzyliśmy gry planszowe według własnego pomysłu, braliśmy udział w warsztatach szydełkowania i robienia szali „na palcach", wysłuchaliśmy prelekcji i uczestniczyliśmy w warsztatach tańców greckich. Poza tym wzięliśmy udział w kuligu doliną Białej Wisełki, składaliśmy metodą origami żurawie, koty, serca, bawiliśmy się wspólnie na balu karnawałowym i odbyliśmy mnóstwo rozmów w gronie ekumenicznym. Wszystkie aktywności prowadzili uczestnicy zimowiska zarówno ci duzi, jak i ci mali. Wspólnie spędzony czas na długo zostanie w naszej pamięci, mamy nadzieję – do następnego Zimowiska Rodzinnego.

Bardzo serdecznie dziękujemy Radzie Parafialnej za dofinansowanie zimowego wypoczynku dzieci przebywających na zimowisku w Wiśle Jaworniku.

Jawornik 2019. Pogoda sprzyjała doskonaleniu umiejętności narciarskich

Wdzięczni uczestnicy.

DOBOROWE TOWARZYSTWO

W środę 12 grudnia 2018 roku odbyło się kolejne Ewangelickie Spotkanie Kobiet, które miało zachęcić do bardziej refleksyjnego przeżywania Świąt Bożego Narodzenia. W zabieganym świecie, w natłoku różnych trudnych spraw, warto czasami zatrzymać się. Wszystko zostawić na godzinę lub dwie i znaleźć się w gronie życzliwych ludzi, którzy tak jak my potrzebują chwili wytchnienia. Korzystają z okazji do pomyślenia o czymś innym niż to, do czego są zobowiązani w skomplikowanej nieraz codzienności. Dzisiaj wiele osób bez względu na wiek i pozycję społeczną narzeka na swój los, na swoje zdrowie, na swoją rodzinę, na swoją pracę itp. Czas Adwentu, a potem czas świąteczny nie powinien być powodem do narzekania, ale wprost przeciwnie. Jest to dla nas czas szczególnie zachęcający do podziękowań i do radości! Każdy człowiek ma powód, żeby Bogu dziękować za Jezusa, który dla niego narodził się w Betlejem. Każdy człowiek ma powód, by tęsknić za lepszą rzeczywistością, za poprawą swego losu i może znaleźć w Słowie Bożym wspaniałe obietnice, które mówią o zbliżającym się Bogu, o Bogu, który jest wśród nas, a kiedyś otworzy nam drzwi do swego Królestwa. Adwentowe czekanie, godowe świętowanie dla każdego człowieka powinno być nową szansą do przeżywania prawdziwej radości, która ma swe źródło w pewności, że Immanuel jest wśród nas i nigdy nas nie opuści!

Na wspomnianym spotkaniu królowała poezja, bowiem temat brzmiał: *„Poezja adwentowo-świąteczna. Wiersze własne i cudze”*. Swoje piękne wiersze czytały dwie panie: Leokadia Michalak i Małgorzata Matuszczak - nasze współwyznawczynie, które znamy z ławki kościelnej, z EUTW lub innych parafialnych spotkań. Nie zabrakło też poezji znanych polskich poetów (Kazimiera Iłłakowiczówna, Leopold Staff, Ernest Bryll), ale także osób, które pod swoimi wierszami nie podpisały się.

Prawdziwa uczta dla ducha i czas poświęcony na dobrą refleksję w gronie życzliwych ludzi to moim zdaniem coś, czego nie da się przecenić w okresie wytężonych przygotowań: zakupów, sprzątania, gotowania, pakowania prezentów pod choinkę.

Uczestników spotkania było niewielu, ale jak stwierdziła jedna z pań: *„spotkaliśmy się w doborowym towarzystwie!”* To doborowe towarzystwo nie wywyższa się ponad innych, ale chce gorąco zachęcić do udziału w kolejnym spotkaniu, które będzie poświęcone poezji i prawdopodobnie odbędzie się w czerwcu lub we wrześniu. Znowu będzie okazja do dzielenia się wierszami, które udało nam się napisać, czasami zebrać i wydać w tomiku poetyckim, albo też schować do szuflady. Zachęcamy wszystkich, którzy piszą wiersze! Podzielcie się z nami swoją twórczością. To jest naprawdę doborowe towarzystwo, które z wielką radością przywita w swoim gronie inne poetki, innych poetów. W naszej sali jest dużo miejsca, a ci, którzy przychodzą na Ewangelickie Spotkania Kobiet robią to dlatego, że chcą i tego potrzebują. Zapraszamy raz w miesiącu w środę o godzinie 18:00 do sali parafialnej przy ul. Kredytowej 4.

Tematy są bardzo różne. W styczniu miałyśmy warsztaty pt. *„Uwierz w siebie - filary samoakceptacji”* prowadzone przez psycholog Dianę Baranowską a, w lutym była ciekawa prelekcja pt. *„Taniec w Biblii”* przedstawiona przez Justynę Stanisławską. *W* marcu miałam okazję opowiedzieć *„O nieszczęśliwych kobietach Biblii”*, wybrałam osiem mniej znanych bohaterek, o których warto wiedzieć, bo z historii ich życia wiele możemy się nauczyć.

Jak już wspomniałam frekwencja na Ewangelickich Spotkaniach Kobiet nie jest zbyt duża i często zastanawiam się, co jest tego powodem? Zaproponowałam godz. 18:00 z myślą o osobach pracujących, bo trudno byłoby zdążyć na wcześniejszą porę. Jest to środek tygodnia ze względu

na to, że w weekendy wiele osób realizuje swoje rodzinne plany, a w inne dni tygodnia w naszej sali parafialnej odbywają się cyklicznie różne spotkania. Nie muszę znać przyczyny niskiej frekwencji, ale mogę jeszcze raz serdecznie zaprosić do powiększenia liczby doborowego towarzystwa, które tworzą luteranki, metodystki i panie z Parafii Ewangelicko-Reformowanej, a także sympatycy naszej Parafii.

W miesięcznych planach i ogłoszeniach parafialnych zawsze można znaleźć i usłyszeć informację o kolejnym Ewangelickim Spotkaniu Kobiet. Zapraszamy serdecznie!

diakon Małgorzata Gaś

ŚWIATOWY DZIEŃ MODLITWY 2019 w WARSZAWIE

Światowy Dzień Modlitwy Kobiet (ŚDMK) ma już 130-letnią tradycję. Wspólne modlitwy zainicjowały kobiety w Ameryce Północnej w intencji biednych, bezrobotnych, pokrzywdzonych emigrantów, a także w intencji misji zagranicznych. Idea rozprzestrzeniała się na kolejne kontynenty i kraje. W 1919 roku zaproponowano, aby

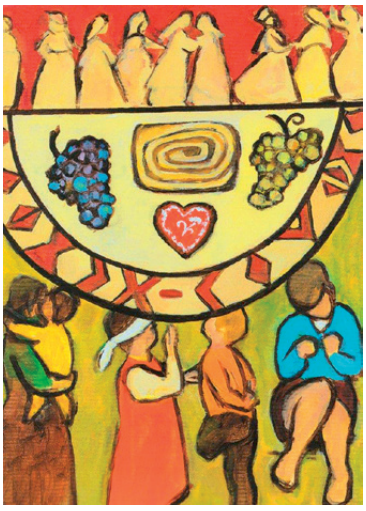

Obraz-plakat na ŚDM 2019 autorstwa Rezki Arnuš

modlitwy odbywały się w pierwszy piątek okresu pasyjnego. Od 1968 r. obchody obejmowały już 170 krajów i zdecydowano, że będzie to pierwszy piątek marca.

W Polsce po raz pierwszy ŚDMK obchodzono w 1927 r. w Kościele Baptystycznym w Łodzi, potem była przerwa i dopiero w 1948 roku wznowiono te nabożeństwa. Regularnie odbywają się jednak dopiero od 1962 roku. Cechą charakterystyczną tych nabożeństw jest ich ekumeniczny charakter: współorganizowane są wspólnie przez Kościoły różnych wyznań. Od kilku lat przyjęto nazwę Światowy Dzień Modlitwy (ŚDM), ale organizacją nabożeństw i przygotowaniem liturgii zajmują się kobiety. W Polsce nabożeństwa organizują kobiety z Kościołów zrzeszonych w Polskiej Radzie Ekumenicznej, Polskim Związku Kobiet Katolickich, Stowarzyszeniu Pokoju i Pojednania Effatha a od 2001 r. – również kobiety z Kościoła Grekokatolickiego. Każdego roku liturgię przygotowują kobiety z innego kraju. Warto przypomnieć, że na ŚDMK w 2005 r. liturgię przygotowały Polki, a centralne nabożeństwo odbyło się 4 marca 2005 r. w Kościele Ewangelicko-Augsburskim Świętej Trójcy w Warszawie.

1.03.2019 r. W czasie liturgii w dolnej świątyni katedry prawosławnej

Liturgię na ŚDM 2019 roku przygotowały chrześcijanki ze Słowenii. Słowenia uzyskała niepodległość w 1991 roku. Przynależność religijna w tym kraju jest zróżnicowana, ale najsilniejszą grupę stanowią katolicy (ok. 60%), prawosławni 2,5%, luteranie 1% i muzułmanie 2,5%. Młody, niepodległy kraj boryka się wieloma społecznymi

Dorota Balicka podczas rozważania

problemami, wcześniej nieznanymi w państwie socjalistycznym: bezrobociem, bezdomnością, narkotykami. Kobiety przygotowujące liturgię na ŚDM pochodzą głównie z Kościołów katolickich, luterańskich, zielonoświątkowych i ewangelicznych.

Hasłem na tegoroczny ŚDM są słowa: *Pójdźcie – oto wszystko jest gotowe*. W tym roku nabożeństwo ŚDM w Warszawie odbyło się **1 marca** w dolnej świątyni katedry prawosławnej św. Marii Magdaleny. Brały w nim udział przedstawi-

Uczestnicy nabożeństwa

cielki Kościołów ośmiu wyznań. Czynny udział w liturgii nabożeństwa brała udział diakon Małgorzata Gaś. Rozważanie wygłosiła Dorota Balicka z Kościoła Prawosławnego. – *Jezus pokazuje ubogich jako idealnych adresatów zbawienia* – mówiła. Nabożeństwo uświetnili swoim śpiewem diakoni parafii prawosławnej.

Podczas każdego nabożeństwa ŚDM jest zbierana kolekta na rzecz konkretnego celu charytatywnego. W tym roku zbierana ofiara przeznaczona była na rzecz organizacji w Słowenii zajmującej się pomocą kobietom – ofiarom handlu ludźmi.

Po zakończonym nabożeństwie parafia prawosławna zaprosiła na tradycyjną agapę. Posiłek przygotowany przez panie z parafii prawosławnej zawierały produkty charakterystyczne dla Słowenii.

Aldona Karska

DIECEZJALNE ŚNIADANIE KOBIET

„Słodkie cytryny, czyli czy Bóg odpowiada na nasze pytania?"

W sobotnie przedpołudnie 2 marca w sali parafialnej Parafii E-A Świętej Trójcy na wspólnym śniadaniu spotkały się panie z diecezji warszawskiej. Były przedstawicielki obu warszawskich parafii luterańskich oraz parafii z Łodzi, Radomia, Rawy Mazowieckiej, Węgrowa, Lublina, Ozorko-

„Słodkie cytryny"

2.03.2019 r. Diecezjalne śniadanie kobiet

Elżbieta Byrtek w rozmowie z Lidią Czyż

Książki autorstwa Lidii Czyż

wa i Zgierza, przybyły też przedstawicielki z kościoła ewangelicko-reformowanego i wolnych kościołów ewangelicznych. Wśród gości było kilku panów, którzy towarzyszyli przybyłym. Gościem spotkania była Lidia Czyż z Wisły, autorka licznych artykułów i opowiadań. W roku 2013 zadebiutowała powieścią „Mocniejsza niż śmierć", która była przetłumaczona na język czeski i niemiecki. Potem powstały kolejne: „Narodziny perły", „Słodkie cytryny" (do tej książki nawiązywał temat spotkania), „Pozostała tylko nadzieja", „Tato". Ich autorka z wielkim wzruszeniem opowiadała o momentach, które zainspirowały ją do napisania poszczególnych książek. Po spotkaniu można było nabyć prezentowane książki z autografem autorki!. Warto dodać, że Lidia Czyż jest współorganizatorem corocznych Śniadań dla Kobiet w Wiśle, które odbywają się na terenie hotelu „Gołębiewski" i gromadzą ok. 700 kobiet!

W drugiej części spotkania odbyły się warsztaty prowadzone przez panią Małgorzatę Weigle z Parafii Wniebowstąpienia Pańskiego – prowadząca zajęcia zapewniła, że nie trzeba mieć

Małgorzata Weigle z materiałami do prac warsztatowych

Prace warsztatowe

talentu plastycznego, żeby samemu zrobić sobie biżuterię. I rzeczywiście panie opuściły spotkanie przyozdobione w niecodzienną broszką własnej roboty. Część pań wyraziła chęć obejrzenia kościoła, tę grupę oprowadziła po kościele i otoczeniu kościoła niżej podpisana przedstawiając historię parafii i kościoła.

Siostry z Radomia przywiozły na spotkanie pierniczki z motywem nawiązującym do tematu spotkania,

Kartki

Pierniczki z Radomia

a także pierniczki – zajączki. Można było też kupić kartki wykonywane na zajęciach z quillingu*) w radomskiej parafii.

*) Quilling (ang. „nawijać na pióro lub rurkę") to technika z rodzaju papieroplastyki (zwana też papierowym filigranem) służąca do tworzenia ozdób z wąskich pasków papieru zwiniętych w kształt sprężyny spiralnej i odpowiednio uformowanych przez zagniecenie zewnętrznych warstw papieru (Wikipedia – przyp. red.).

Tekst i zdjęcia: Aldona Karska

ŻYWOT JÓZEFA

30 marca w Kościele Ewangelicko-Augsburskim Świętej Trójcy wystawiony został dramat *Żywot Józefa* Mikołaja Reja. Oryginalny tytuł tego najstarszego polskiego dramatu jest nieco przydługi i brzmi: „**Żywot Józefa z pokolenia żydowskiego, syna Jakubowego, rozdzielony w rozmowach person, który w sobie wiele cnót i obyczajów zamyka".** Wydany został w Krakowie w 1545 roku.

Z okazji przypadającej w tym roku 450 rocznicy śmierci Mikołaja Reja reżyserii i adaptacji tej sztuki podjął się Jarosław Gajewski – profesor Akademii Teatralnej w Warszawie, obecnie aktor Teatru Narodowego.

Bohaterem dramatu jest starotestamentowy Józef – syn Jakuba, który przez braci został sprzedany kupcom, zmierzającym do Egiptu, tam nie uległ zalotom żony swego chlebodawcy, która urażona spowodowała jego uwięzienie. Dzięki umiejętnościom tłumaczenia snów Józefa uwolniono i został wysokim urzędnikiem w otoczeniu faraona. Przebaczył swoim braciom i uratował ojca oraz swoich braci od głodu.

Wykonawcami byli nie tylko profesjonalni aktorzy, ale i studenci Akademii Teatralnej. Niestety z powodu niezbyt dobrze ustawionego nagłośnienia staropolszczyzna, która niewątpliwie jest atrakcją dramatu Reja, nie mogła być w pełni odebrana przez widzów. Zachwycał natomiast śpiew, choreografia i stylizowana na wschodnią – muzyka, której autorką jest Maria Pomianowska, instrumentalistka, wokalistka, pedagog, dr hab. sztuk muzycznych grająca między innymi na sarangi, suce biłgorajskiej i wiolonczeli. Kompozytorce towarzyszył Jej trzyosobowy zespół.

Spektakl wypełnił parter kościoła całkowicie.

Tekst i zdjęcia: Aldona Karska

Fragmenty spektaklu „Żywot Józefa" w kościele Świętej Trójcy

TRANSMISJE INTERNETOWE NABOŻEŃSTW

PIERWSZY ROK TRANSMISJI NABOŻEŃSTW

Idąc na cały świat, głoście ewangelię wszystkiemu stworzeniu (Mk 16,15)

Przed rokiem, w Wielki Piątek 30 marca 2018 r. rozpoczęliśmy regularne transmisje nabożeństw z kościoła ewangelicko-augsburskiego Świętej Trójcy w Warszawie na parafialnym kanale YouTube „Luteranie w Warszawie". Dzięki temu nowemu medium słowa Ewangelii mają szansę w sposób dosłowny rozbrzmiewać na całym świecie. Z okazji tej skromnej rocznicy chcielibyśmy podzielić się z Państwem przemyśleniami oraz wnioskami na przyszłość.

Po pierwsze mamy wrażenie, że ta parafialna inicjatywa spotkała się z życzliwym przyjęciem i wyszła naprzeciw oczekiwaniom wielu ludzi, którzy z różnych powodów nie mogą bezpośrednio uczestniczyć w nabożeństwach. Liczba osób, które oglądają je na żywo oscyluje aktualnie w granica ch 40-50, natomiast w ciągu kolejnego tygodnia liczba wyświetleń danego nagrania rośnie do ponad 300.

Szczególnie zależało nam na stworzeniu możliwości słuchania Słowa Bożego i łączenia się z siostrami i braćmi w Chrystusie osobom starszym i chorym oraz przebywającym z dala od swoich kościołów. Dzięki wysyłanym w trakcie transmisji postom (krótkim informacjom na tzw. czacie) oraz bezpośrednim kontaktom wiemy, że oglądają nas takie osoby z różnych miejsc w naszym kraju, ale także z zagranicy. Cieszy nas, że wśród nich są także osoby spoza Kościoła, szukające w sieci Dobrej Nowiny. Warto zauważyć, że internet stał się niezwykle ważnym i skutecznym sposobem Jej zwiastowania, choć mamy świadomość, że nie zastąpi on żywego kontaktu i prawdziwej społeczności zboru gromadzącego się na wspólnej modlitwie i wspólnej pieśni.

Mamy nadzieję, że oglądalność transmisji będzie sukcesywnie rosła, ale do tego **potrzebujemy Państwa pomocy. Pomocy poprzez subskrypcję parafialnego kanału na YouTube oraz naszych profili w serwisach społecznościowych Facebook i Twitter,** na których zapowiadamy transmisje nabożeństw oraz **poprzez dalsze udostępnianie lub retwittowanie tych wiadomości**. Informujcie także proszę w tradycyjny sposób swoich znajomych w kraju i zagra-

nicą o naszych nabożeństwach w sieci. To dobra forma misji, którą może prowadzić każdy z nas.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że liczba stałych subskrybentów kanału „Luteranie w Warszawie" przekroczyła 550, a łączna liczba wyświetleń wszystkich zgromadzonych na nim filmów (razem od 2009 r. nagranych ich zostało 120) zbliża się do 250 tys.!

Jak wspomniano powyżej, otrzymujemy od widzów informacje zwrotne w postaci pozdrowień i „meldunków" skąd nas oglądają, oraz w postaci konkretnych wniosków. I tak np. w odpowiedzi na nie dodaliśmy do transmisji teksty śpiewanych pieśni, umożliwiające włączenie się w ten rodzaj modlitwy osobom nie mającym dostępu do Śpiewnika Ewangelickiego. I tu przy okazji **kolejna prośba – piszcie do nas podczas transmisji, zgłaszajcie swoje wnioski, witajcie się z innymi widzami.** Dla realizatorów to bardzo ważny i motywujący kontakt z żywymi osobami „po drugiej stronie" ekranu.

Drugi powód do radości to rozszerzające się powoli grono osób zaangażowanych w prowadzenie transmisji. Zaczynaliśmy w trzy osoby, do których dołączały kolejne, w tym – co cieszy szczególnie – konfirmanci i studenci przygotowujący się do samodzielnej obsługi. **Wszystkich zainteresowanych tym rodzajem wolontariatu zachęcamy do kontaktu z kancelarią parafialną**.

Na koniec chcemy przedstawić plany na przyszłość. Dzięki życzliwości Rady Parafialnej systematycznie kompletujemy wyposażenie małego studia telewizyjnego, nazwanego wstępnie „Studio Lutheraneum". Zamierzamy wprowadzić kilka cykli tematycznych na nasz kanał na YouTube, np.:

- *Ewangelickie fundamenty Warszawy* – poświęcony przybliżaniu historycznych i współczesnych aspektów obecności ewangelików w stolicy;
- *Kamienie pamięci* – poświęcony cmentarzom ewangelickim Mazowsza, w tym także tym opuszczonym i zaniedbanym;
- *Ewangelicki spacerownik po Warszawie* – przybliżający miejsca związane z ewangelikami w stolicy;
- *Ewangelickie ABC czyli wszystko, co chcieliście wiedzieć o protestantach, ale baliście się zapytać* – adresowany do osób zainteresowanych protestantyzmem, przybliżający ewangelickie rozumienie niektórych pojęć oraz mający ukazać najważniejsze podobieństwa i różnice między wyznaniami.

Chcielibyśmy także regularniej rejestrować, a tym samym promować wydarzenia odbywające w naszym kościele i naszej Parafii. I tu także **zaproszenie do współpracy adresowane zarówno do osób mających doświadczenie w realizacji filmów i programów, jak i do osób chętnych do ich przygotowywania od strony merytorycznej**. **Jednocześnie szukamy grafików, którzy mogliby pomóc nam wykonywać czołówki i inne przydatne animacje i muzyków mogących nagrywać dla nas podkłady muzyczne**. Gdyby ktoś z Państwa posiadał sprawny sprzęt taki jak: kamery, mikrofony, oświetlenie itp., z którego moglibyśmy korzystać, prosimy o kontakt z kancelarią parafialną. Osoby które chciałby wesprzeć finansowo naszą działalność prosimy o wpłaty na konto Parafii z dopiskiem „Działalność Studia Lutheraneum".

Liczymy na regularne spotkania z Państwem zarówno w sieci, jak i w realu i zachęcamy do oglądania transmisji nabożeństw w każdą niedzielę o godz. 10.30.

Andrzej Weigle, Jarosław Błaszkowski
oraz inni członkowie zespołu

ZAUWAŻONE W PODRÓŻY...

RENESANSOWY KOŚCIÓŁ W KLĘPSKU

Dawny kościół w Klępsku

Wieś Klępsk położona jest w gminie Sulechów w województwie lubuskim. Znajdujący się w tej wsi drewniany zabytkowy kościół jest bezcennym skarbem architektury sakralnej. Początki budowli sięgają XIII w., kiedy to zbudowano pierwszą skromną świątynię w stylu gotyckim. Służyła ona okolicznym mieszkańcom aż do czasów Reformacji.

W 1576 roku kościół przejęli ewangelicy rozpoczynając prace renowacyjne w celu przystosowania obiektu dla potrzeb wiernych wyznania luterańskiego. Najważniejszą pracą mającą na celu wprowadzenie dwupoziomowego układu okien było zbudowanie empor, co wiązało się ze zmianą konstrukcji ścian bocznych. Najdłużej jednak

Wnętrze kościoła w Klępsku

Widok na organy

trwały prace malarskie, podczas których całe wnętrze kościoła pokryto biblijnymi obrazami. Znajduje się tu 117 malowideł opatrzonych 90 inskrypcjami pochodzącymi z Biblii oraz opisami poszczególnych scen. Ta urzekająca polichromia jest największym bogactwem tej świątyni.

Malowidła na sklepieniu

Ambona

Wszystkie te prace były możliwe dzięki inicjatywie pastorów Baltazara Neviusa, a następnie Stefana Holsteina, a wykonanie finansowali hojni fundatorzy: rody Kalkreutów i Unrugów, których herby również ozdabiają wnętrze obiektu.

W 1561 roku w kościele umieszczono piękną chrzcielnicę ze scenami z życia Chrystusa. W 1610 roku dokonano renowacji pochodzącego z 1400 roku ołtarza, nie naruszając tryptyku przedstawiającego Matkę Boską z Dzieciątkiem. W 1614 roku ufundowano ambonę z rzeźbami przedstawiającymi 4 ewangelistów, a także Marcina Lutra i Filipa Melanchtona. W 1657 roku dobudowano wieżę, która istnieje do dzisiaj.

Ciekawostką są wydarzenia z pierwszej połowy XIX w., kiedy to część luteran nie akceptowała wprowadzenia przez króla Prus Fryderyka Wilhel-

Malowidła w prezbiterium

ma III nowej agendy (tzw. Unia Pruska w 1821 r.). Konflikt narastał i w końcu w 1838 roku kilkaset osób z Klępska i okolicznych miejscowości wraz ze swoim duszpasterzem Augustem Kavelem wyemigrowała do … Australii. Tam założyli wieś, którą nazwali Klemzig (niemiecka nazwa Klępska).

Loża z herbami rodowymi fundatorów

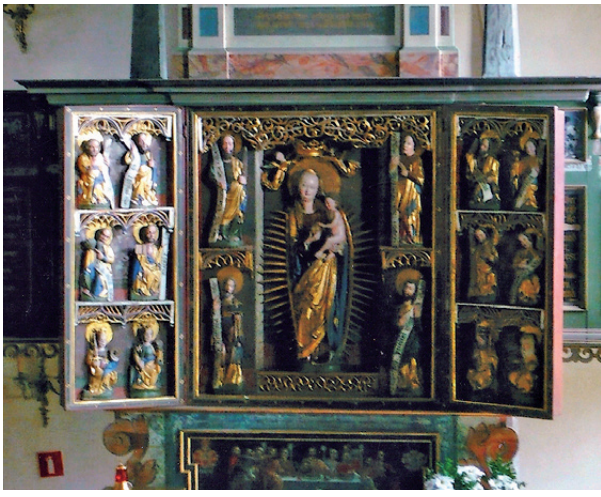

Tryptyk ołtarzowy z 1610 roku

Kościół po drugiej wojnie światowej przeszedł we władanie społeczności rzymskokatolickiej, ale pozostał cennym obiektem protestanckiego kultu religijnego – niestety popada w zapomnienie. Pocieszające jest jednak to, że w 2017 roku został uznany za pomnik historii.

Tekst: Danuta i M. Edward Weigle;
Zdjęcia wnętrza kościoła: M. E. Weigle

WSPOMNIENIA...

Śp. ZOFIA WOLFRAM (1951-2018)

Zofia Wolfram z domu Laube urodziła się 27 stycznia 1951 roku jako pierwsza córka farmaceuty Artura Laube i Krystyny z domu Winkler. W dzieciństwie mieszkała w domu na Gocławiu nieopodal istniejącego tam wówczas lotniska wojskowego. Były to trudne lata powojenne, ale ludzie pomagali sobie nawzajem. W dziesiątym roku życia poważnie zachorowała. Choroba była na tyle ciężka, że istniało zagrożenie życia, wymagała leczenia szpitalnego. Między innymi to doświadczenie skłoniło rodziców do wyprowadzenia się ze starego, niedogrzanego domu, do małego, ale nowoczesnego wtedy mieszkania na Saskiej Kępie.

Zofia Wolfram, 2016 r.

Jako nastolatka odkryła w sobie talent do rysowania i malowania. Na jednym z namalowanych przez nią obrazów olejnych widnieje ów dom rodzinny na Gocławiu, z wyraźnie zaznaczonym, małym kolorowym domkiem dla lalek, który ojciec Artur własnoręcznie skonstruował dla swych kilkuletnich córek.

15.05.2016 – Złota konfirmacja

W 1978 roku zawarła związek małżeński z Ryszardem Wolframem, rok później urodziła syna Andrzeja. Trudny początek lat osiemdziesiątych w życiu Zofii potęgowały jeszcze problemy zdrowotne dziecka i rozłąka z mężem, który na pewien czas wyjechał do pracy do Niemiec. W połowie lat 80. podjęła pracę w Centrum Zdrowia Dziecka jako grafik i plastyk. Pracowała tam aż do przejścia na emeryturę.

Początek drugiej dekady lat dwutysięcznych naznaczony był w życiu Zofii i jej siostry Hanny koniecznością opieki nad coraz bardziej schorowaną matką, Krystyną, która zmarła w sierpniu 2014 roku. Ciężka choroba nowotworowa Zofii zaczęła się rok wcześniej, w 2013 roku. Przeszła dwie ciężkie operacje i długotrwałą wyczerpującą chemioterapię, a mimo to walczyła z chorobą, bardzo długo trzymała się dzielnie. Tym bardziej szokująca była dla niej śmierć męża Ryszarda, którego walka z rakiem trwała zaledwie trzy miesiące. Zmarła 16 grudnia 2018 r. Spoczęła w grobie rodzinnym na cmentarzu ewangelicko-augsburskim przy ul. Młynarskiej.

Przez całe życie była osobą bardzo towarzyską, z dużym poczuciem humoru. W dniu urodzin zwykła odbierać telefony z życzeniami od wczesnego rana aż do późnego wieczora. Sama pisała też dużo listów i pocztówek okolicznościowych, bardzo charakterystycznych ze względu na piękny charakter pisma i zmysł artystyczny. Na licznych fotografiach i w naszych sercach pozostanie jako osoba uśmiechnięta, pogodna, otwarta i serdeczna.

AW

Śp. ANIELA SZAREK (1936-2019)

5 stycznia 2019 roku w wieku 82 lat odeszła do wieczności śp. Aniela Szarek z domu Bujak. Zmarła była żoną biskupa Jana Szarka. Urodziła się 18 marca 1936 roku w Cisownicy na Śląsku Cieszyńskim jako córka Jana i Emilii z domu Olszar.

Aniela Szarek, 2004 r.

Po zdaniu matury w Liceum Administracyjno-Handlowym w Bielsku-Białej studiowała w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Katowicach na Wydziale Finansów i Rachunkowości Przemysłu, które ukończyła z tytułem magistra ekonomii. W 1960 roku zawarła związek małżeński z Janem Szarkiem, z którym przeżyła ponad 58 lat.

Jak wiele żon duchownych wraz z mężem zmieniała miejsca zamieszkania: Nawiady na Mazurach (1960-1962), Giżycko (1962-1970), Bielsko-Biała (1970-1991), Warszawa (1991-2001) i od 2001 z powrotem Bielsko-Biała. Od 1970 roku zawodowo była związana z pracą w Narodowym Banku Polskim. W 1991 roku, ze względu na konieczność przeprowadzki do Warszawy, przeszła na wcześniejszą emeryturę będąc na stanowisku naczelnika wydziału ekonomicznego NBP w oddziale w Bielsku-Białej. Została odznaczona Złotą Odznaką Honorową Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz Złotym Krzyżem Zasługi.

Oprócz pracy zawodowej była zaangażowana w służbę w Kościele jako organizator i nauczyciel Szkółek Niedzielnych oraz spotkań młodzieżowych. Była organistą i dyrygentem chórów, zespołów muzycznych oraz teatralnych. Organizowała pracę wśród kobiet w kraju i zagranicą. Była jedną z inicjatorek ogólnopolskich spotkań kobiet, które do tej pory są organizowane pod nazwą Forum Kobiet Luterańskich.

26.09.2004. Aniela Szarek, Inge-Lise Lollike i ks. Hans Werner Lollike z Danii w sali parafialnej parafii Świętej Trójcy

15.06.2008r., podczas uroczystości jubileuszowych kościoła Świętej Trójcy

17.09.2016, podczas obrad XXV OFKL w Warszawie

Była członkiem Synodalnej Komisji Kobiet w latach 1991-2001 oraz Komisji Kobiet przy Polskiej Radzie Ekumenicznej. Publikowała w Zwiastunie i Kalendarzu Ewangelickim artykuły ze szczególnym uwzględnieniem tematyki kobiecej i rodzinnej.

Pozostawiła męża bpa Jana Szarka, syna ks. Piotra Szarka i córkę Ewę wraz z rodzinami.

Nabożeństwo żałobne odbyło się 12 stycznia 2019 roku w kościele Zbawiciela przy pl. Marcina Lutra w Bielsku, po czym nastąpił przejazd na cmentarz parafialny przy ul. Listopadowej. ❑

Śp. HALINA GEBER (27 V 1928 – 30 I 2019)

W Warszawie w Kaplicy Halpertów na Cmentarzu Ewangelicko – Augsburskim żegnaliśmy w dniu 4 lutego tego roku Halinę Geber, wspominając jak ważne były dla niej dokonania jej przodków, jak bardzo ona sama zasłużyła się dla literatury polskiej swoją pełną poświęcenia i zaangażowania pracą edytorską, wspartą rozległą wiedzą, jej żywe zainteresowanie życiem politycznym i społecznym, wrażliwość na prawdę historyczną, w kontaktach osobistych serdeczność i przychylność, pogodę ducha. Całe życie spędziła w Warszawie, mieszkała na Pradze, najdłużej w domu na posesji przy ulicy Lubelskiej, w sąsiedztwie rodzinnej firmy Ch Geber, którą przeniósł z Grochowa i zarządzał (od 1918 r. do śmierci w 1935 r.) Karol Geber, jej ojciec.

Halina Geber (1928-2019)

Pierwsi członkowie rodziny Geberów przybyli do Polski z francuskiej Alzacji w poł. XIX wieku, a założona przez nich innowacyjna wówczas farbiarnia parowa i pralnia chemiczna zyskała rozgłos w Królestwie Polskim; nadano jej imię najbardziej znanego członka rodziny Charlesa. Jego syn, Karol, dziadek Hali, wniósł do tradycji rodzinnej działalność społeczną i patriotyczną - m.in. w listopadzie 1918 r. organizował Straż Narodową - pośmiertnie odznaczony został Orderem Niepodległości. Ojciec Hali był żołnierzem w wojnie polsko – bolszewickiej. Podczas okupacji niemieckiej firma wydała wielu członkom AK zaświadczenia o pracy, chroniąc przed wywiezieniem na roboty. Po utworzeniu w 2007 r. Muzeum Warszawskiej Pragi Halina Geber należała do osób, które wzbogaciły jego zbiory, m.in. udostępniając prywatne eksponaty na wystawę *Prawobrzeżni. Biografie niecodzienne* (2016).

Halina Geber rozpoczęła pracę zawodową w dziedzinie edytorstwa dwa lata przed ukończeniem filologii polskiej na Uniwersytecie

Warszawskim w 1950 – najpierw w Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik", a potem od 1962 r. – w Państwowym Wydawnictwie Naukowym w Redakcji Historii, od 1963 r. - w Redakcji Literatury Zespołu Encyklopedii. Łączyła obowiązki redaktorskie i kierownicze. Do swoich największych osiągnięć zaliczała pracę nad Wydaniem Jubileuszowym *Dzieł* Adama Mickiewicza (16 tomów, 1955), opracowała też *Dzieła wybrane* Wacława Berenta (6 tomów, 1956–1958). Inicjowała wydania prozaików XIX wieku, m.in. varsavianów Adolfa Dygasińskiego, Wiktora Gomulickiego, Andrzeja Niemojewskiego, pisarzy międzywojennych w serii Biblioteka XX-lecia. Dokonała wyboru polskiej poezji „Od Reja do Różewicza" dla między wydawniczej serii Biblioteka Powszechna pt. *Wiersze polskie* (1963). Nadała edytorski kształt ok. 20 książkom historycznym, m.in. Roberta Escarpita *Rewolucja książki* (1969). Do encyklopedii powszechnych wnosiła wkład jako redaktor i zastępca kierownika Redakcji Literatury, sprawowała opiekę nad literaturą polską, prowadziła dział literatur angielskiego obszaru językowego. W najtrudniejszym okresie dla Wydawnictwa, bo od 1968 r. - podczas prowadzonej przeciw zespołowi Wielkiej Encyklopedii Powszechnej nagonki politycznej - w zespole polonistów powstała koncepcja wydania encyklopedii literatury polskiej, której realizacją Halina Geber pokierowała z pełnym sukcesem. Wypracowano kompromis przy ustalaniu składu Komitetu Redakcyjnego (przewodniczyli mu kolejno profesorowie Julian Krzyżanowski, Czesław Hernas), przy zatwierdzaniu, potem doskonaleniu założeń edytorskich. Powstała pierwsza encyklopedia literatury polskiej od jej początków do współczesności *Literatura polska. Przewodnik encyklopedyczny* (t.1–2, 1984–1985; *Uzupełnienia* 1987), największe osiągnięcie edytorskie tamtych czasów. Wśród tekstów autorstwa ok. 300 naukowców z uczelni krajowych i zagranicznych, są też artykuły Haliny Geber (m.in. o literaturze polskiej w Anglii i wiele innych). W 1986 r. objęła stanowisko zastępcy redaktora naczelnego Zespołu Encyklopedii i Słowników PWN, w 1988 r. przeszła na emeryturę. Dalszą działalność wydawniczą prowadziła m.in. jako członek Komitetu Redakcyjnego, a także współredaktorka tekstów, publikacji *Ewangelicy warszawscy w walce o niepodległość Polski 1939 – 45. Wspomnienia i relacje* (1997, wyd. nakładem Parafii Ewangelicko – Augsburskiej Świętej Trójcy w Warszawie), współpracowała przy wydaniu następnego tomu *Ewangelicy warszawscy w walce o niepodległość Polski 1939 – 45. Słownik biograficzny* (t. 1, 2007). Do najważniejszych swych osiągnięć edytorskich dołączyła opracowanie – na podstawie rękopisów Biblioteki Polskiej w Paryżu – tekstu i komentarza do *Listów z Syberii* Adolfa Januszkiewicza – powstańca listopadowego i przyjaciela Adama Mickiewicza (wyd. przez Czytelnik 2003) i kolejnego tomu *Listy ze stepów i dziennik podróży* (28 tom serii Biblioteka Zesłańca, wyd. przez Polskie Towarzystwo Ludoznawcze 2013). Nawiązała kontakty z białoruską rodziną Januszkiewiczów.

Do końca życia nie pozostała obojętna na wydarzenia polityczne, społeczne i kulturalne kraju. Od 1980 r. była członkiem „Solidarności", po przejściu na emeryturę brała udział w pracach Komitetu Obywatelskiego „Solidarność" Warszawa Praga Południe. Z poczuciem obywatelskiego obowiązku wyrażała swoje poglądy na najważniejsze problemy, prowadząc korespondencję z przedstawicielami polityki i dziennikarstwa. W okresie dyskusji nad powstającą konstytucją pisała (1995, 1996) do przewodniczącego Komisji Konstytucyjnej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Aleksandra Kwaśniewskiego, do Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski, biskupa Tadeusza Pieronka, posła Tadeusza Mazowieckiego. Jako ewangeliczka wyrażała konieczność zamieszczenia preambuły odnoszącej się do Boga z jednoczesnym uznaniem równouprawnienia wyznań. Jako Polka nie wyobrażała sobie „wyrzeczenia się przynależności do wielkiego kręgu kultury chrześcijańskiej, wraz z jej korzeniami".

Ewa Zuberbier

WAŻNE ADRESY I TELEFONY

Parafia Ewangelicko-Augsburska Świętej Trójcy:

✉ul. Kredytowa 4, 00-062 Warszawa
☎22-556-46-60,
Adres internetowy: **www.trojca.waw.pl**
e-mail: **warszawa-trojca@luteranie.pl**
konto bankowe: Nr 48 1020 1156 0000 7802 0056 1654
kancelaria parafialna czynna:
wtorek-czwartek w godz. 9^{00}-18^{00}, piątek w godz. 9^{00}-16^{00}
w niedziele: w godz. 10^{00}-13^{00}
(w poniedziałki i soboty kancelaria jest nieczynna)
Kościół Świętej Trójcy, pl. Małachowskiego 1:
nabożeństwa w każdą niedzielę o godz. 10^{30} i 19^{00}

Cmentarz Ewangelicko-Augsburski:

✉ul. Młynarska 54/58, 01-171 Warszawa, ☎ 22-632-10-14
e-mail: **warszawa-cmentarz@luteranie.pl**
Kancelaria cmentarna czynna z wyjątkiem sobót i niedziel:
w godz. 10^{00}-16^{00}

LUX MED TABITA
Niepubliczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy

✉ul. Długa 43, 05-510 Konstancin-Jeziorna,
faks: 22 737-64-56,
sekretariat (czynny g. 8^{00}-15^{00}) ☎ 22-737-64-00
recepcja (czynna całą dobę): ☎ 22-737-64-04
Konto bankowe: Nr 73 1020 1169 0000 8102 0076 3466
e-mail: **tabita@luxmed.pl**
Kaplica „Tabita", Konstancin-Jeziorna, ul. Długa 43: nabożeństwa w każdą niedzielę o godz. 11^{00}

Kościół Objawienia Pańskiego Warszawa-Włochy:

✉ul. Cietrzewia 22, 02-492 Warszawa, ☎ 22-863-77-86
Nabożeństwa w każdą niedzielę o godz. 10^{00}

❖❖❖

Parafia Ewangelicko-Augsburska
Wniebowstąpienia Pańskiego

✉ul. Puławska 2A; 02-566 Warszawa; ☎/fax 22-849-77-05
Adres internetowy: www.luteranie.pl/warszawa-pulawska
e-mail: pulawska@luteranie.pl
Kościół Wniebowstąpienia Pańskiego, ul. Puławska 2 : nabożeństwa w każdą niedzielę o godz. 10^{00}

Zespół redakcyjny: Aldona Karska, ks. Piotr Gaś, Katarzyna Kulińska, skład Piotr Berezowski
Zdjęcie na okładce: Rzeźba na zewnętrznej ścianie kaplicy Granzowa (cmentarz e-a w Warszawie)
fot. Aldona Karska, 2011

Do użytku wewnętrznego